

แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

เล่มที่ ๒

รายวิชาภาษาไทย ๔ ท๒๒๑๐๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง

นางพกามาศ เทียงธรรม
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๐
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย ๔ ท๒๒๑๐๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่มที่ ๒ การอ่านเชิงวิเคราะห์ จากบทร้อยกรอง จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียน เนื่องจากการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการอ่านที่สำคัญในการพัฒนา สมรรถภาพสมองของมนุษย์ให้รู้จัก ใช้ความคิดพิจารณา ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลและ รู้จักอ่านหนังสืออย่างมีวิจารณญาณ ทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น พิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียน รวมถึงแสดงความคิดเห็นในเชิงประเมินค่า เนื้อหาประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน ๗ เล่ม

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คุณครูทุกท่าน และนักเรียนโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล ที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้แบบฝึกทักษะ การอ่านเชิงวิเคราะห์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบฝึกทักษะด้วยดีเสมอมา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เล่มนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และนักเรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

ผกามาศ เทียงธรรม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า	
คำนำ		ก
สารบัญ	๗	
แผนผังลำดับการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ๑		
คำชี้แจง		๒
คำแนะนำสำหรับครู		๓
คำแนะนำสำหรับนักเรียน		๔
มาตรฐานการเรียนรู้	/ตัวชี้วัด/สาระสำคัญ	๕
จุดประสงค์การเรียนรู้	และสาระการเรียนรู้	๖
แบบทดสอบก่อนเรียน		๗
สาระน่ารู้ บทร้อยกรอง		๑๑
ตัวอย่างการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง		๑๕
สาระน่ารู้ การเขียนแผนผังความคิด		๑๗
กิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง		๒๐
กิจกรรมที่ ๑		๒๐
กิจกรรมที่ ๒		๒๒
กิจกรรมที่ ๓		๒๓
กิจกรรมที่ ๔		๒๕
กิจกรรมที่ ๕		๒๖
กิจกรรมที่ ๖		๒๘
แบบทดสอบหลังเรียน		๒๙
ภาคผนวก		๓๓
เฉลยกิจกรรมที่ ๑		๓๔
เฉลยกิจกรรมที่ ๒		๓๕
เฉลยกิจกรรมที่ ๓		๓๖
เฉลยกิจกรรมที่ ๔		๓๗
เฉลยกิจกรรมที่ ๕		๔๘
เฉลยกิจกรรมที่ ๖		๔๙
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน		๔๐
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน		๔๑
บรรณานุกรม		๔๒

แผนผังลำดับการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

ศึกษาคำชี้แจง คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด /สาระสำคัญ/
จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้

ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ศึกษาสารนาฏ บทร้อยกรอง

ศึกษาตัวอย่าง

กิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง

กิจกรรมที่ ๑

กิจกรรมที่ ๒

กิจกรรมที่ ๔

กิจกรรมที่ ๓

กิจกรรมที่ ๕

กิจกรรมที่ ๖

ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐

ทำแบบทดสอบหลังเรียน

ไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐
เรียนซ่อมเสริม

ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐
เรียนแบบฝึกเล่มต่อไป

นักเรียนเข้าใจแผนผังแล้ว เริ่มศึกษา
แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์
ได้เลยค่ะ

คำชี้แจง

แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย ๔ ๗๒๒๑๐๒
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีจำนวน ๗ เล่ม เป็นแบบฝึก
พัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่าน
เชิงวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง ฝึกความสามารถในการคิด สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง
ข้อคิดเห็น จากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ สามารถศึกษาและฝึกทักษะได้
ตลอดเวลา เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชา ภาษาไทย
ตลอดจนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย ๔ ๗๒๒๑๐๒
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่มนี้เป็นเล่มที่ ๒
เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง มีรายละเอียดของแบบฝึกทักษะ
การอ่าน เชิงวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ประกอบด้วย

- ๑.๑ คำนำ
- ๑.๒ สารบัญ
- ๑.๓ คำชี้แจง
- ๑.๔ คำแนะนำสำหรับครู
- ๑.๕ คำแนะนำสำหรับนักเรียน
- ๑.๖ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระสำคัญ
- ๑.๗ จุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้

ส่วนที่

๒ ประกอบด้วย

- ๒.๑ แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ
- ๒.๒ สารบัญเกี่ยวกับบทร้อยกรอง
- ๒.๓ ตัวอย่างกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง
- ๒.๔ กิจกรรมฝึกทักษะ จำนวน ๖ กิจกรรม
- ๒.๕ แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ

๓ ประกอบด้วย

- ๓.๑ ภาคผนวก
 - ๓.๑.๑ เฉลยกิจกรรมฝึกทักษะ
 - ๓.๑.๒ เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- ๓.๒ บรรณานุกรม

คำแนะนำสำหรับครู

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์
รายวิชาภาษาไทย ๔ ท๒๒๑๐๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

๑. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบบปรนัยชนิด ๔ ตัวเลือก
จำนวน ๑๐ ข้อ
๒. ให้นักเรียนศึกษาสาระความรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรอง การเขียนแผนผังความคิด
เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ และความเข้าใจพื้นฐานของเรื่องที่อ่าน
๓. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ และสร้างแรงจูงใจ
ให้นักเรียนอยากเรียน โดยอาจใช้เพลง เกม ปริศนาคำทาย รูปภาพ นิทาน เป็นต้น
๔. ครูสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ
๕. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะเรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียน
ร่วมกันเฉลยแบบฝึกทักษะ หรือให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ หรือให้นักเรียน ตรวจ
คำตอบที่ถูกต้องได้ด้วยตนเองจากแบบเฉลยกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ
๖. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัย ชนิด ๔ ตัวเลือก
จำนวน ๑๐ ข้อ

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย ๔ ท๒๒๑๐๒
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่มที่ ๒ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์
จากบทร้อยกรอง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

๑. ศึกษาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เล่มที่ ๒ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์
จากบทร้อยกรอง ให้ครบทุกขั้นตอน
๒. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้
และสาระการเรียนรู้
๓. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง
จำนวน ๑๐ ข้อ
๔. ศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ และตัวอย่างให้เข้าใจก่อนทำแบบฝึกทักษะ
การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง
- ๕ . ปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง
กิจกรรมที่ ๑-๖
๖. นักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ตรวจดูคำตอบจากเฉลยก่อน
๗. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมในแบบฝึกทักษะเรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียน
ร่วมกันเฉลยแบบฝึกทักษะ หรือให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ หรือให้นักเรียน ตรวจ
คำตอบที่ถูกต้องได้ด้วยตนเองจากแบบเฉลยกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ
๘. นักเรียนบันทึกผลคะแนนของกาปฏิบัติกิจกรรมลงในแบบบันทึกความก้าวหน้า
การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง ของนักเรียนเป็นรายบุคคล
๙. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง
จำนวน ๑๐ ข้อ
๑๐. นักเรียนสามารถตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบก่อนเรียน
และหลังเรียนจากเฉลยท้ายแบบฝึกทักษะ และบันทึกคะแนนผลการทดสอบ เพื่อทราบ
ผลการพัฒนา

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระสำคัญ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ม.๒/๒ จับใจความสำคัญ สรุปความและอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน
ม.๒/๓ เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่างๆ ที่อ่าน

สาระสำคัญ

การอ่านเชิงวิเคราะห์บทร้อยกรองอย่างถูกต้อง จะช่วยให้เห็นความงามของภาษา ความไพเราะของบทร้อยกรอง ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านซึ่งแฝงด้วยคุณค่า ข้อคิด คำสอน สามารถนำความรู้และแนวคิดไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้

๑. ด้านความรู้ (K)

๑. จับใจความสำคัญจากบทร้อยกรองที่อ่านได้
๒. เขียนแผนผังความคิดสรุปความรู้จากบทร้อยกรองที่อ่านได้
๓. บอกข้อคิดจากบทร้อยกรองที่อ่านได้

๒. ด้านทักษะกระบวนการ (P)

๑. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
๒. มีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

๓. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

๑. มีความรับผิดชอบ
๒. มีความซื่อสัตย์สุจริต

๑. ความหมายของร้อยกรอง
๒. ลักษณะบังคับและประเภทของร้อยกรอง
๓. ประโยชน์และคุณค่าของร้อยกรอง
๔. การเขียนแผนผังความคิด

แบบทดสอบก่อนเรียน
เล่มที่ ๒ การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) กากบาท ทับข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวใน
กระดานคำตอบ

๑. ข้อใดกล่าวถึงบทร้อยกรองได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. มีความยากซับซ้อนยิ่งกว่าบทร้อยแก้ว
 - ข. มุ่งให้ความไพเราะ ไม่บังคับฉันทลักษณ์
 - ค. มุ่งสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรมเพียงอย่างเดียว
 - ง. บังคับฉันทลักษณ์ ประเภท จำนวนวรรค จำนวนคำชัดเจน

รักยิ่งใหญ่คือรักแท้ที่แน่วแน่	รักที่ดีได้ประจักษ์คือการให้
รักร่วมมือร่วมแรงและร่วมใจ	รักใดใดหรือเท่ารักสามัคคี

แมวเหมียว

๒. จากคำประพันธ์ข้างต้น **ไม่ได้**กล่าวถึงข้อใด
 - ก. ความรักที่ยิ่งใหญ่คือรักแท้
 - ข. ความรักที่ทุกคนปรารถนาคือความสุข
 - ค. ความรักที่ร่วมแรงร่วมใจกันคือความสามัคคี
 - ง. ความรักที่แสดงออกด้วยการกระทำคือการให้

พระองค์แรกผู้แสนดีให้ชีวิต	ครูคนแรกผู้ประสิทธิ์การศึกษา
หมอคนแรกผู้ถือช้อนคอยป้อนยา	รวมคุณค่านี้ได้แก่แม่เราเอง

๓. คำประพันธ์ดังกล่าวให้ความรู้สึกใดแก่ผู้อ่าน
 - ก. ชึ้งใจ
 - ข. เข้าใจ
 - ค. ท้อใจ
 - ง. เห็นใจ

คนด้อยกว่าเรานี้มีมากเหลือ อย่าเยอหยิ่งทรนงมัวหลงม	คนเขาเหนือกว่าเราก็มียม อย่าหวังชมว่าตัวเด่นจะเป็นภัย
---	--

๔. คำประพันธ์ดังกล่าวให้คุณค่าด้านใดมากที่สุด

- ก. ชี้นำ
- ข. สั่งสอน
- ค. เตือนใจ
- ง. เชิญชวน

อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถาม ข้อ ๕-๖

ความรู้คู่เปรียบด้วย	กำลัง ภายเฮย
สุจริตคือเกราะบัง	ศาสตร์พ้อง
ปัญญาประดุจดั่ง	อาวุธ
กมุสดีต่างโล่ป้อง	อาจแก้กลางสนาม

พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๕. บทพระราชนิพนธ์ดังกล่าวเป็นคำประพันธ์ประเภทใด

- ก. กลอนสุภาพ
- ข. โคลงสี่สุภาพ
- ค. กาพย์ยานี๑๑
- ง. กลอนบทละคร

๖. จากคำประพันธ์ข้างต้นเน้นความสำคัญในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. สติ
- ข. ปัญญา
- ค. ความรู้
- ง. ความสุจริต

งานที่รักจกกลุ่มหรือสมหวัง อยู่ที่ตั้งใจจริงเป็นสิ่งใหญ่
แรงศรัทธาไม่ท้อก้าวต่อไป ประตูด่านเปิดรับสำหรับคุณ

๗. จากคำประพันธ์ข้างต้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อสั่งสอนในเรื่องใด

- ก. สอนให้เป็นคนขยัน
 - ข. สอนให้เป็นคนซื่อสัตย์
 - ค. สอนให้เป็นคนรอบคอบ
 - ง. สอนให้เป็นคนตั้งใจในการทำงาน
- อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถามข้อ ๘-๙

กล้วยไม้มีดอกช้า ฉันทใด
การศึกษาเป็นไป เช่นนั้น
แต่ดอกออกคราวไร งามเด่น
งานสั่งสอนปลูกปั้น เสร็จแล้วแสนงาม
(งานกวีนิพนธ์ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล)

๘. ข้อใดไม่สอดคล้องกับคำประพันธ์ข้างต้น

- ก. การศึกษาต้องใช้ระยะเวลา
- ข. การปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้ผู้เรียน
- ค. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนจนประสบความสำเร็จ
- ง. การศึกษาสร้างผู้เรียนทุกคนให้เป็นคนมีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคม

๙. จากคำประพันธ์ข้างต้น ดอกกล้วยไม้ เป็นสัญลักษณ์แทนวันสำคัญใด

- ก. วันครู
- ข. วันพ่อ
- ค. วันแม่
- ง. วันตำรวจ

สักวามโชคดีในชีวิต อย่าผลอจิตหยิ่งยโสทำโอหัง
หากลืมหัดก้าเน็ดเดิมเมื่อเริ่มดัง คนยอมซังน้ำหน้าระอาใจ
ยามโชคดีมีหน้าวางท่าโก้ ทำยโสชูหัวอวดตัวใหญ่
ถึงคราวเคราะห์กระหน่ำซ้ำวันใด ถูกเหยยให้อายเขาน่าเศร้าเอย

๑๐. คำประพันธ์ข้างต้น มีเนื้อความตรงกับสำนวนสุภาษิตใด

ก. ไก่ได้พลอย

ข. วานรได้แก้ว

ค. คางคกขึ้นวอ

ง. ชู้ช้างจับตักแตน

ใบความรู้ที่ ๑	ใบความรู้	ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
สารบัญเรื่อง บทร้อยกรอง		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ร้อยกรอง

ความหมายของร้อยกรอง

บทร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์ที่เรียบเรียงขึ้นโดยการเลือกใช้คำ นำคำมาประกอบกันเข้าตามลักษณะบังคับ ได้แก่ การบังคับจำนวนคำ เสียงสูง ต่ำ หนัก (ครุ) เบา (ลหุ) เอก โท และสัมผัส ตามรูปแบบ ของร้อยกรองแต่ละชนิดซึ่งมีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น กวีนิพนธ์ คำประพันธ์ บทประพันธ์ บทกวี กวีวิจารณ์ บทกานท์ เป็นต้น

ลักษณะบังคับของร้อยกรอง ลักษณะบังคับที่ทำให้ร้อยกรองมีลักษณะพิเศษจากข้อเขียนร้อยแก้ว มีอยู่ ๙ ประการ ดังนี้

๑. คณะ คือ แบบบังคับที่วางกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ว่า คำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ แต่ละบทจะมีกี่บาท แต่ละบาท จะมีกี่วรรค แต่ละวรรคจะมีกี่คำ เช่น โคลงสี่สุภาพ กำหนดไว้ว่า คณะหนึ่งหรือบทหนึ่งมีสี่บาท บาทละ ๒ วรรค วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังมี ๒ คำ (พยางค์) ส่วนวรรคหลัง บาทที่ ๔ มี ๔ คำ (พยางค์) ฉะนั้นโคลงสี่สุภาพ ๑ บท จะมี ๓๐ คำ อาจมีคำสร้อยต่อท้ายบาทที่ ๑ ๓ และบังคับเอก ๗ โท ๔ แห่ง ดังนี้ เป็นต้น

๒. สัมผัส คือ ลักษณะบังคับให้ใช้คำที่มีเสียงคล้องจองกัน ซึ่งมี ๒ ชนิดคือ

ก. สัมผัสสระ เป็นเสียงที่มีสระ ตัวสะกดในมาตราเดียวกัน เช่น อ่อน-งอน-ห่อน-ขอนแก่น (จราจร)-อุดร

ข. สัมผัสอักษร เป็นคำที่ใช้พยัญชนะต้นเหมือนกัน เช่น รัก-ร้าง-ริน-ทรวง-สัมผัส-ซ่อน-แสง-โถม-เศร้า-ชวนเซ เป็นต้น

สัมผัสยังแบ่งเป็น ๒ ประเภทอีก คือ

- สัมผัสนอกวรรค เป็นสัมผัสนอกบังคับจะเป็นสัมผัสสระเท่านั้น
- สัมผัสใน คือ สัมผัสในบังคับ เป็นสัมผัสที่อยู่ภายในวรรคเดียวกันไม่บังคับ

ว่าจะเป็นสัมผัสสระหรือสัมผัสอักษรก็ได้

ใบความรู้ที่ ๑	ใบความรู้	ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓								
สาระน่ารู้ เรื่อง บทร้อยกรอง		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒								
๓. ครุ-ลหุ คือ คำที่มีเสียงหนัก-เบา ใช้ในคำประพันธ์ประเภทฉันท ครุ : เสียงหนัก คือ พยางค์ที่ประสมด้วยสระเสียงยาวในมาตราแม่ ก.กา และมีตัว สะกด รวมทั้งประสมด้วย อำ ไอ โอ เอา เช่น จำ ได้ ไป เขา รัก ลูก ลหุ : คำที่มีเสียงเบา คือ พยางค์ที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น เช่น จะ ดู ตี ผีว กระทะ ฤ ฯลฯ ครุ-ลหุ มีสัญลักษณ์แทนดังนี้ เป็นสัญลักษณ์แทน ครุ เป็นสัญลักษณ์แทน ลหุ ๔. เอก-โท คือ คำที่บังคับด้วยรูปวรรณยุกต์ เอก โท นิยมใช้กับคำประพันธ์ประเภทร่าย โคลง ๕. คำเป็น -คำตาย ใช้ในโคลง คำเป็น คือ คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว เช่น ตา ดี แม่ เสือ ดู และคำที่ประสมด้วยมาตราตัวสะกดในแม่กง กน กม เกย เกอว เช่น ลม โขย เย็น ช่าง ชื่นใจ เป็นต้น คำตาย คือ คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นเช่นเดียวกับคำลหุ และคำที่ประสมด้วยมาตราตัวสะกดในแม่ กก กด กบ เช่น แกลบ เจ็บ โยก หลุด ฤทธิ์ ประจบ เป็นต้น ๖. พยางค์หรือคำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ แต่จะนับแทนที่กันได้ เช่น สมัครสมาน อาจเป็น ๒ ๓ หรือ ๔ พยางค์ ในแต่ละประเภทไม่เหมือนกัน ๗. วรรณยุกต์ คือ เสียงสูง ต่ำ ตามตำแหน่งของบทประพันธ์ เช่น คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ของกลอนจะต้องใช้ เสียงสูง ตัวอย่างเช่น <table><tr><td>งานวันเกิดยิ่งใหญ่ใครคนนั้น</td><td>ฉลองกันในกลุ่มผู้ลุ่มหลง</td></tr><tr><td>หลงลาภยศสรรเสริญเพลินทะนง</td><td>วันเกิดส่งชีพสิ้นแรงวันตาย</td></tr><tr><td>อีกมุมหนึ่งซึ่งเหงาน่าเศร้าแท้</td><td>หญิงแก่แก่ทั้งเหงาและคอยหาย</td></tr><tr><td>โอวันนั้นเป็นวันอันตราย</td><td>แม่คลอดสายโลหิตแทบปลิดชนม์</td></tr></table> คำว่า หลง หาย ต่างมีวรรณยุกต์เสียงสูง ตาย ชนม์ ต่างมีวรรณยุกต์เสียงสามัญ เป็นต้น			งานวันเกิดยิ่งใหญ่ใครคนนั้น	ฉลองกันในกลุ่มผู้ลุ่ม หลง	หลงลาภยศสรรเสริญเพลินทะนง	วันเกิดส่งชีพสิ้นแรงวัน ตาย	อีกมุมหนึ่งซึ่งเหงาน่าเศร้าแท้	หญิงแก่แก่ทั้งเหงาและคอย หาย	โอวันนั้นเป็นวันอันตราย	แม่คลอดสายโลหิตแทบปลิด ชนม์
งานวันเกิดยิ่งใหญ่ใครคนนั้น	ฉลองกันในกลุ่มผู้ลุ่ม หลง									
หลงลาภยศสรรเสริญเพลินทะนง	วันเกิดส่งชีพสิ้นแรงวัน ตาย									
อีกมุมหนึ่งซึ่งเหงาน่าเศร้าแท้	หญิงแก่แก่ทั้งเหงาและคอย หาย									
โอวันนั้นเป็นวันอันตราย	แม่คลอดสายโลหิตแทบปลิด ชนม์									

ใบความรู้ที่ ๑	ใบความรู้	ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
สาระน่ารู้ เรื่อง บทร้อยกรอง		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๘. **คำนำ** คือ คำที่กล่าวขึ้นต้นในบทนำของคำประพันธ์ เช่น บัดนั้น เมื่อนั้น มาจะกล่าวบทไป สักวา เป็นต้น

๙. **คำสร้อย** คือ คำที่ใช้ลงท้ายบทหรือบาทของร้อยกรอง เพื่อให้ความสมบูรณ์หรือบอกความรู้สึกให้เกิดความไพเราะ นิยมใช้คำเป็น เช่น พี่เอ๋ย แอ แลนา กิติ เป็นต้น

ประเภทของบทร้อยกรอง จำแนกออกได้เป็น ๕ ประเภท คือ กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย ซึ่งแต่ละประเภทก็ยังแบ่งออกเป็นชนิดย่อย ๆ ดังนี้

๑. กาพย์ แบ่งเป็น กาพย์ยานี กาพย์ฉกั๋ง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้

๒. กลอน มีกลอนแปด กลอนหก ดอกสร้อย กลอนสักวา กลอนเพลงยาว เสภา นิราศ กลอนบทละคร กลอนเพลง ปฏิพากย์ และกลอนกลบทแบบต่าง ๆ

๓. โคลง โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ โคลงฉันท์ โคลงกระทู้ โคลงกลอักษร

๔. ฉันท์ เช่น อินทริวิเชียรฉันท์ ฤชงคประยาตฉันท์ วิชชุมมาลาฉันท์ อธิสังฉันท์ วสันตดิลกฉันท์ เป็นต้น

๕. ร่าย ร่ายโบราณ ร่ายฉันท์ ร่ายสุภาพ ร่ายยาว

ประโยชน์และคุณค่าของบทร้อยกรอง พระบรมราชาธิบาย ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ “ข้าพเจ้าผู้หนึ่ง เป็นผู้เชื่อมั่นอยู่ว่าจินตกวีนิพนธ์เป็นสิ่งซึ่งให้ผลดีหลายประการ” อาจจะได้รับประโยชน์และคุณค่าของ บทร้อยกรอง ดังนี้

๑. สบายใจ คล้าย ๆ ฟังเพลงบรรเลง

๒. เพลิดเพลิน ทำให้ลืมสิ่งซึ่งระคายเคืองใจอยู่บ้างได้ชั่วคราว

๓. ได้ฟังโวหารอันแปลก

๔. ได้ทราบความคิดของผู้แต่ง

ใบความรู้ที่ ๑	ใบความรู้	ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
สาระน่ารู้ เรื่อง บทร้อยกรอง		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ส่วนผู้แต่งก็ได้รับผลดีเหมือนกัน กล่าวคือ

๑. สบายใจ คล้ายผู้ที่เล่นดนตรี ดีพิณพาทย์

๒. เพลิดเพลิน เพราะใช้สมองในทางที่นึกถ้อยคำอันไพเราะ

๓. ต้องขะมักเขม้นแสดงโวหารให้แปลก

๔. มีโอกาสได้แสดงความคิดให้ผู้อื่นฟัง นับว่าผู้แต่งทำความพอใจให้แก่เพื่อนมนุษย์ได้อีกเป็นอันมาก และควรจะคิดถึงผู้อ่าน มากกว่าตัวเอง คือควรจะเพ่งเล็งให้ผู้อ่านเข้าใจ และฟังเพราะมากกว่าที่จะอวดความเก่ง ของตนเอง

อย่าเป็นคนเก่งที่แล้งน้ำใจ
แต่จงเป็นคนธรรมดาทั่วไป
ที่มีน้ำใจและไม่เห็นแก่ตัว

ใบความรู้ที่ ๒	ใบความรู้	ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
ตัวอย่าง การอ่านเชิงวิเคราะห์ บทร้อยกรอง		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

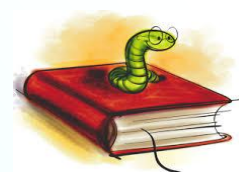
ไหมแท้ที่แม่ทอ

แม่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตั้งใจนัก
 อีกสาวไหมด้วยมือซื่อสัตย์นั้น
 สืบวิญญานผ่านมือสู่เส้นไหม
 ดินที่ใช้กระตุกก็คือชีวา
 ผ้าขาวม้าผืนใหม่แม่ให้ลูก
 ไผ่ไหมโยงใจแม่เนรมิต
 ลูกก็ถือผ้าทอที่แม่ให้
 ผ้าทั้งผืนมีชีวิตจิตวิญญาณ
 มือน้อยน้อยของแม่ดูแลนี้
 แต่มือเดียวกันนี้แหละสู้ทน
 แหละมือนี้อันบันดาลงานชีวิต
 ยิ่งถักทอทรมานยังทำทลาย
 พร้อมทั้งสอนลูกสาวเจ้าศรีเรือน
 เพื่อสืบทอดแรงงานกาลเวลา
 แล้วสอนเจ้าลูกชายให้ทร ะนง
 ด้วยละเอียดอ่อนโยนในเยื่อใยรัก
 สักวันหนึ่งถึงไม่มีชีวิตแม่
 แม่ก็ทอลูกก็ทอต่อเส้นใย

เรียวแรงรักแม่ใช้เพื่อไผ่ฝืน
 ทั้งทอมันละเมียดละไมใช้เวลา
 ถักเส้นใยแต่ละเส้นเป็นเนื้อผ้า
 มือที่คว่ำกระสวยวาดคือชีวิต
 รักพันผูกทุกใยไหมวิจิตร
 ไผ่อุทิศแม่ก็ทอต่อตำนาน
 เป็นเยื่อใยไหมและแม่ที่กล้าหาญ
 ถ้าประสานสอดสร้อยอย่างแยบยล
 เคยเขี่ยนตีลูกบ้างในบางหน
 ประคองลูกให้พ้นภยันตราย
 มิเคยคิดค่าแรงแข่งซื้อขาย
 ยังมั่นหมายผ้าไหมผืนใหม่มา
 อยู่เป็นเพื่อนแม่ทอปรารณา
 ก่อนมือแม่อ่อนล้าต้องลาพัก
 รักแม่ก็ขอจงทำงานหนัก
 พลีชีวิตเพื่อถักและทอไท
 ลูกที่แท้ก็คงพอสืบต่อได้
 ผ้าชีวิตผืนใหม่จะต้องงาม

จาก ม้าก้านกล้วย ของ ไพโรจน์ทร์ ขาวงาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจาก การอ่านเชิงวิเคราะห์คำประพันธ์
เรื่อง ไหมแท้ที่แม่ทอ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. จากบทประพันธ์ข้างต้น ผู้แต่งมุ่งสื่อความคิดใด

แนวคำตอบ **ความรักของแม่ที่มีต่อลูก**

๒. แม่ต้องการให้ลูกตระหนักในคุณค่าของสิ่งใด

แนวคำตอบ **การรู้จักประกอบอาชีพที่สุจริต**

๓. นักเรียนได้ข้อคิดใดจากการอ่านบทประพันธ์ เรื่อง ไหมแท้ที่แม่ทอ

แนวคำตอบ **๑. การประกอบอาชีพที่สุจริต**

๒. ความรัก สายใยแห่งความผูกพันของแม่ที่มีต่อลูก

๔. เพราะเหตุใด จึงบอกว่า “ผ้าทั้งผืนมีชีวิตจิตวิญญาณ”

แนวคำตอบ **เพราะแม่ทอผ้าด้วยความรัก ด้วยใจ ละเอียดย่อน พิถีพิถัน**

ให้งานออกมาอย่างสวยงาม

๕. “ไหมแท้ที่แม่ทอ” ให้คุณธรรมด้านใดบ้าง

แนวคำตอบ **๑. ความกตัญญู**

๒. ความซื่อสัตย์

๓. ความขยัน

ใบความรู้ที่ ๓		ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
สาระนำรู้ เรื่อง การเขียนแผนผังความคิด	ใบความรู้	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

การเขียนแผนผังความคิด หรือแผนที่ความคิด (Mind Map)

ความหมายของแผนผังความคิด หรือแผนที่ความคิด (Mind Map)

Mind Map คือ การถ่ายทอดความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ เรียงจากบนลงล่าง

ขณะเดียวกันมันก็ช่วยเป็นสื่อ นำข้อมูลจากภายนอก เช่น หนังสือ คำบรรยาย การประชุม ส่งเข้าสมองให้เก็บรักษาไว้ได้ดีกว่าเดิม ซ้ำยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้ง่ายเข้า เนื่องจากเห็นเป็นภาพรวม และเปิดโอกาสให้สมองให้เชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือความคิดต่าง ๆ เข้าหากันได้ง่ายกว่า

“ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน”

ใบ	ความรู้ที่ ๓	ใบความรู้	ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
สาระน่ารู้ เรื่อง การเขียนแผนผังความคิด			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

วิธีการเขียนแผนผังความคิดโดยละเอียด

๑. เตรียมกระดาษเปล่าที่ไม่มีเส้นบรรทัดและวางกระดาษภาพแนวนอน
๒. วาดภาพสี่เหลี่ยมหรือเขียนคำหรือข้อความที่สื่อหรือแสดงถึงเรื่องจะทำ Mind Map กลางหน้ากระดาษ โดยใช้สีอย่างน้อย ๓ สี และต้องไม่ตีกรอบด้วยรูปทรงเรขาคณิต
๓. คิดถึงหัวเรื่องสำคัญที่เป็นส่วนประกอบของเรื่องที่ทำ Mind Map โดยให้เขียนเป็นคำ ที่มีลักษณะเป็นหน่วย หรือเป็นคำสำคัญ (Key Word) สั้น ๆ ที่มี ความหมาย บนเส้น ซึ่งเส้นแต่ละเส้นจะต้องแตกออกมาจากศูนย์กลางไม่ควรเกิน ๘ กิ่ง
๔. แยกความคิดของหัวเรื่องสำคัญแต่ละเรื่องในข้อ ๓ ออกเป็นกิ่ง ๆ หลายกิ่ง โดยเขียนคำหรือวลีบนเส้นที่แตกออกไป ลักษณะของกิ่งควรเอนไม่เกิน ๖๐ องศา
๕. แยกความคิดรองลงไปที่เป็นส่วนประกอบของแต่ละกิ่ง ในข้อ ๔ โดยเขียนคำ หรือวลี เส้นที่แตกออกไป ซึ่งสามารถแตกความคิดออกไปเรื่อย ๆ
๖. การเขียนคำ ควรเขียนด้วยคำที่เป็นคำสำคัญ (Key Word) หรือคำหลัก หรือเป็นวลีที่มีความหมายชัดเจน
๗. คำ วลี สัญลักษณ์ หรือรูปภาพใดที่ต้องการเน้น อาจใช้วิธีการทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบ หรือใส่กล่อง เป็นต้น
๘. ตกแต่ง Mind Map ที่เขียนด้วยความสนุกสนานทั้งภาพและแนวคิดที่เชื่อมโยงต่อกัน

การนำไปใช้

๑. ใช้ระดมพลังสมอง
๒. ใช้นำเสนอข้อมูล
๓. ใช้จัดระบบความคิดและช่วยความจำ
๔. ใช้วิเคราะห์เนื้อหาหรืองานต่าง ๆ
๕. ใช้สรุปหรือสร้างองค์ความรู้

ใบความรู้ที่ ๓	ใบความรู้	ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
สาระน่ารู้ เรื่อง การเขียนแผนผังความคิด		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ความสำคัญของการทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) อยู่ที่

๑. ประเด็น/ความคิดสำคัญที่อยู่กลางภาพ ควรใช้ภาพที่สื่อความหมายและชัดเจน สวยงาม เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจ และสามารถค้นหาได้ง่ายกว่าการใช้ตัวอักษร เมื่อเก็บรวบรวมไว้ด้วยกัน

๒. การแตกแขนง ควรจัดลำดับความสำคัญของข้อความในแต่ละกิ่งที่แตกออกจากจุดกึ่งกลาง จากมากไปหาน้อย และถ้ามีความสำคัญในระดับใกล้เคียงกัน จะแตกออกจากจุดเดียวกัน

การใช้ถ้อยคำ ใช้ถ้อยคำที่กระชับ ง่าย และสื่อความหมายชัดเจน

การผสมผสานเชื่อมโยง ระหว่างข้อความในแต่ละกิ่งย่อย และกิ่งใหญ่ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดที่สอดคล้องกับภาพตรงกลาง

ประโยชน์ของการทำแผนผังความคิด

๑. ทำให้เห็นภาพรวมกว้าง ๆ ของหัวข้อใหญ่ หรือขอบเขตของเรื่อง
๒. ทำให้สามารถวางแผนเส้นทางหรือตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เพราะรู้ว่าตรงไหน กำลังจะไปไหนหรือผ่านอะไรบ้าง
๓. สามารถรวบรวมข้อมูลจำนวนมากลงไว้ในกระดาษแผ่นเดียวกัน
๔. กระตุ้นให้คิดแก้ไขปัญหา โดยเปิดโอกาสให้มองเห็นวิธีใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์
๕. สร้างความเพลิดเพลินในการอ่านและง่ายต่อการจดจำ

กิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง

กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาจากคำประพันธ์ต่อไปนี้ โดยให้ทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

สามัคคีคือพลังยังผลเลิศ ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังคิดหมาย
ถึงงานหนักเหนื่อยยากจะมากมาย ก็เสร็จง่ายเหมือนปอกกล้วยถ้าช่วยกัน
สั้ม ช่าสั

๑. จากคำประพันธ์ข้างต้น ให้คุณธรรมในด้านใดมากที่สุด
- ก. ความอดทน
 - ข. ความปรองดอง
 - ค. ความรับผิดชอบ
 - ง. ความรักความห่วงใย
๒. บุคคลใดที่ปฏิบัติตนได้ตรงกับ คำประพันธ์ดังกล่าว
- ก. มั่นขยันทำงานจนงานสำเร็จทันเวลา
 - ข. มะปรางเป็นคนประหยัดจึงมีเงินฝากธนาคารมากกว่าเพื่อน
 - ค. รวงข้าวและเพื่อนๆ ลงมือทำงานด้วยความพร้อมเพรียงกัน
 - ง. โยธินไม่เคยค้างงานที่ครูสั่งสักชิ้นเพราะเขามีความรับผิดชอบ
๓. ข้อใด ไม่ใช่ ผลดีของความสามัคคี
- ก. ช่วยให้งานสำเร็จโดยเร็ว
 - ข. ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข
 - ค. ทำให้เป็นคนมีเหตุผลมากขึ้น
 - ง. ทำให้ เป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น

๔. ข้อใดไม่ใช่คำสำคัญในการเขียนแผนผังความคิด เรื่อง การขาดความสามัคคี

- ก. สาเหตุ
- ข. ผลเสีย
- ค. ประโยชน์
- ง. แนวทางแก้ไข

๕. บุคคลใดปฏิบัติตนได้เหมาะสมที่สุด ถ้าเพื่อนในห้องทะเลาะกัน ถึงกับลงไม้ลงมือกัน

- ก. ชีรภัทรรีบไปบอกครูให้มาห้าม
- ข. พนิดาเข้าไปห้ามและตักเตือนเพื่อน
- ค. ปิติภัทรพนันกับเพื่อนว่าใครจะชนะ
- ง. ปริญญานั่งเฉยๆ ดีกว่าเดียวโดนลูกหลง

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอบถูก.....ข้อ ได้คะแนน.....คะแนนผ่าน 😊ไม่ผ่าน ☹️

กิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. คำประพันธ์นี้มุ่งให้นักเรียนเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใดมากที่สุด

ตอบ.....

๒. จากคำประพันธ์ดังกล่าว เมื่อปฏิบัติตามจะเกิดผลอย่างไร

ตอบ.....

๓. “สามัคคีคือพลังยังผลเลิศ ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังคิดหมาย”

หมายความว่าอย่างไร

ตอบ.....

๔. “ถึงงานหนักเหนื่อยยากจะมากมาย ก็เสร็จง่ายเหมือนปอกกล้วยถ้าช่วยกัน”

หมายความว่าอย่างไร

ตอบ.....

๕. จากคำประพันธ์ข้างต้น จัดเป็นคำประพันธ์ประเภทใด

ตอบ.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอบถูก.....ข้อ ได้คะแนน.....คะแนนผ่าน 😊ไม่ผ่าน ☹️

กิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาจากคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

คนจะดีมีค่านายกอง	สมควรต้องยึดถือคือความสัตย์
วางจุดยืนแนวทางอย่างเคร่งครัด	ปฏิบัติรักษาซึ่งวาจา
มิกลับกลอกยกย่อนซ่อนเล่ห์ร้าย	ละอบายทุจริตปวงมิจนา
เคารพต่อข้อผูกพันคำสัญญา	มิตบตาไปปดคดโกงใคร
ความซื่อสัตย์เปรียบอาภรณ์บวรเลิศ	คือบ่อเกิดกุศลกรรมธรรมผ่องใส
บ่งถึงความดีงามความจริงใจ	หล่อหลอมให้แน่นหนักรู้หลักเกณฑ์
ผู้ตระบัดขาดสัตย์ซื่อคือคนชั่ว	จิตเมามัวมักมากยากเคี้ยวเช้ญ
คำพูดเหมือนไม้หลักปักชี้เลน	มักโอนเอนพลิกผันมีมั่นคง
ความซื่อสัตย์เทียมอาวุธสุดวิเศษ	ตัดกิเลสฟาดฟันบันลือหลง
เตือนสำนึกถูกผิดจิตซื่อตรง	ช่วยดำรงมรรคผลสร้างคนดี

๑. คำประพันธ์ข้างต้นมีใจความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด

ตอบ.....

.....

.....

๒. “เคารพต่อข้อผูกพันคำสัญญา มิตบตาไปปดคดโกงใคร” ถ้าปฏิบัติตามข้อความดังกล่าวจะเกิดผลอย่างไร

ตอบ.....

.....

.....

๓. คำพุดลักษณะใดเป็น “คำพุดเหมือนไม้หลักปักขี้เลน”

ตอบ.....
.....
.....

๔. นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีคุณธรรมตามคำประพันธ์นี้

ตอบ.....
.....
.....

๕. ถ้าเยาวชนขาดคุณธรรม จะส่งผลอย่างไรต่ออนาคตข้างหน้า

ตอบ.....
.....
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอบถูก.....ข้อ ได้คะแนน.....คะแนนผ่าน 😊ไม่ผ่าน ☹️

กิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากคำประพันธ์
จากกิจกรรมที่ ๓ พร้อมตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

กิจกรรมที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาจากบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

ใครคือครู ครูคือใคร ??

ใครคือครูครูคือใครในวันนี้ ใช้อยู่ที่ปริญญามหาศาล

ใช้อยู่ที่เรียกว่าครูอาจารย์

ครูคือผู้ชี้ทางความคิด

ให้รู้ทุกซักรู้ยากรู้พากเพียร

ครูคือผู้ยกระดับปัญญาณมนุษย์

ปลูกสำนึกสั่งสมอุดมการณ์

ครูจึงเป็นนักสร้างที่ยิ่งใหญ่

สร้างคนให้เป็นตัวของตัวเอง

ใช้อยู่นานสอนนานในโรงเรียน

ให้รู้ถุรู้ฝึกคิดอ่านเขียน

ให้รู้เปลี่ยนแปลงสู้รู้สร้างงาน

ให้สูงสุดกว่าสัตว์เดรัจฉาน

มีดวงมัลย์เพื่อปวงชนใช้ตนเอง

สร้างคนจริงสร้างคนกล้าสร้างคนเก่ง

ขอมอบเพลงนี้มาบูชาครู....

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

๑. “ครูคือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์ ให้สูงสุดกว่าสัตว์เดรัจฉาน” หมายความว่าอย่างไร
ตอบ.....

๒. คุณค่าของความเป็นครูอยู่ที่ใด

ตอบ.....

๓. เพราะเหตุใดครูจึงได้ชื่อว่าเป็นนักสร้างผู้ยิ่งใหญ่

ตอบ.....

๔. เพราะเหตุใดสังคมปัจจุบันจึงคิดว่าค่าของครู ตกต่ำลงเรื่อยๆ

ตอบ.....

๕. นักเรียนคิดว่าจะตอบแทนบุญคุณครูอาจารย์อย่างไร

ตอบ.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอบถูก.....ข้อ ได้คะแนน.....คะแนนผ่าน 😊ไม่ผ่าน ☹️

กิจกรรมที่

๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากบทร้อยกรอง “ใครคือครู ครูคือใคร” โดยตกแต่งให้สวยงาม

แบบทดสอบหลังเรียน
เล่มที่ ๒ การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) กากบาท ทับข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว
ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดกล่าวถึงบทร้อยกรองได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. มีความยากซับซ้อนยิ่งกว่าบทร้อยแก้ว
 - ข. มุ่งให้ความไพเราะ ไม่บังคับฉันทลักษณ์
 - ค. มุ่งสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรมเพียงอย่างเดียว
 - ง. บังคับฉันทลักษณ์ ประเภท จำนวนวรรค จำนวนคำชัดเจน

พระองค์แรกผู้แสนดีให้ชีวิต	ครูคนแรกผู้ประสิทธิ์การศึกษา
หมอคนแรกผู้ถือช้อนคอยป้อนยา	รวมคุณค่านี้ได้แก่แม่เราเอง

๒. คำประพันธ์ดังกล่าวให้ความรู้สึกใดแก่ผู้อ่าน
 - ก. ชึ้งใจ
 - ข. เข้าใจ
 - ค. ท้อใจ
 - ง. เห็นใจ

คนด้อยกว่าเรานี้มีมากเหลือ	คนเขาเหนือกว่าเราก็มีถม
อย่าเย่อหยิ่งทรนงมัวหลงม	อย่าหวังชมว่าตัวเด่นจะเป็นภัย

๓. คำประพันธ์ดังกล่าวให้คุณค่าด้านใดมากที่สุด
 - ก. ชี้นำ
 - ข. สั่งสอน
 - ค. เตือนใจ
 - ง. เชิญชวน

อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถามข้อ ๔-๕

กล้วยไม้มีดอกช้า ฉันทใด
การศึกษาเป็นไป เช่นนั้น
แต่ดอกออกคราวไร งามเด่น
งานสั่งสอนปลูกปั้น เสร็จแล้วแสนงาม

(งานกวีนิพนธ์ ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล)

๔. ข้อใดไม่สอดคล้องกับคำประพันธ์ข้างต้น

- ก. การศึกษาต้องใช้ระยะเวลา
- ข. การปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้ผู้เรียน
- ค. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนจนประสบความสำเร็จ
- ง. การศึกษาสร้างผู้เรียนทุกคนให้เป็นคนมีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคม

๕. จากคำประพันธ์ข้างต้น ดอกกล้วยไม้ เป็นสัญลักษณ์แทนวันสำคัญใด

- ก. วันครู
- ข. วันพ่อ
- ค. วันแม่
- ง. วันตำรวจ

รักยิ่งใหญ่คือรักแท้ที่แนบนัก
รักร่วมมือร่วมแรงและร่วมใจ

รักที่ดีได้ประจักษ์คือการให้
รักใดใดหรือเท่ารักสามัคคี

แมวเหมียว (กลอนชนะเลิศ ต.ค.๕๒)

๖. จากคำประพันธ์ข้างต้น ข้อใดไม่ได้กล่าวถึง

- ก. ความรักที่ยิ่งใหญ่คือรักแท้
- ข. ความรักที่ทุกคนปรารถนาคือความสุข
- ค. ความรักที่ร่วมแรงร่วมใจกันคือความสามัคคี
- ง. ความรักที่แสดงออกด้วยการกระทำคือการให้

อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถามข้อ

๗-๘

ความรู้คู่เปรียบด้วย	กำลัง ภายเฮย
สุจริตคือเกราะบัง	ศาสตร์พ้อง
ปัญญาประดุจดั่ง	อาวุธ
ภูมิสติต่างโล่ป้อง	อาจแก้กลางสนาม

พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๗. บทพระราชนิพนธ์ดังกล่าวเป็นคำประพันธ์ประเภทใด

- ก. กลอนสุภาพ
- ข. โคลงสี่สุภาพ
- ค. กาพย์ยานี๑๑
- ง. กลอนบทละคร

๘. จากคำประพันธ์ข้างต้นเน้นความสำคัญในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. สติ
- ข. ปัญญา
- ค. ความรู้
- ง. ความสุจริต

สักรายามโชคดีในชีวิต อย่าเผลอจิตหึงยโสทำโอหัง
 หากลืมหินชาติกำเนิดเดิมเมื่อเริ่มดั่ง คนยอมชั่งน้ำหนักระอาใจ
 ยามโชคดีมีหน้าวางท่าโก้ ทำยโสชูหัวอวดตัวใหญ่
 ถึงคราวเคราะห์กรรมหน้าซำวันใด ถูกเหยยให้อายเขาน่าเสร้าเอย

๙. คำประพันธ์ข้างต้น มีเนื้อความตรงกับสำนวนสุภาษิตใด

- ก. ไก่ได้พลอย
- ข. วานรได้แก้ว
- ค. คางคกขึ้นวอ
- ง. ชีช้างจับตั๊กแตน

งานที่รักจักลุ่มหรือสมหวัง อยู่ที่ตั้งใจจริงเป็นสิ่งใหญ่
แรงศรัทธาไม่ท้อก้าวต่อไป ประตูลิขิตเปิดรับสำหรับคุณ

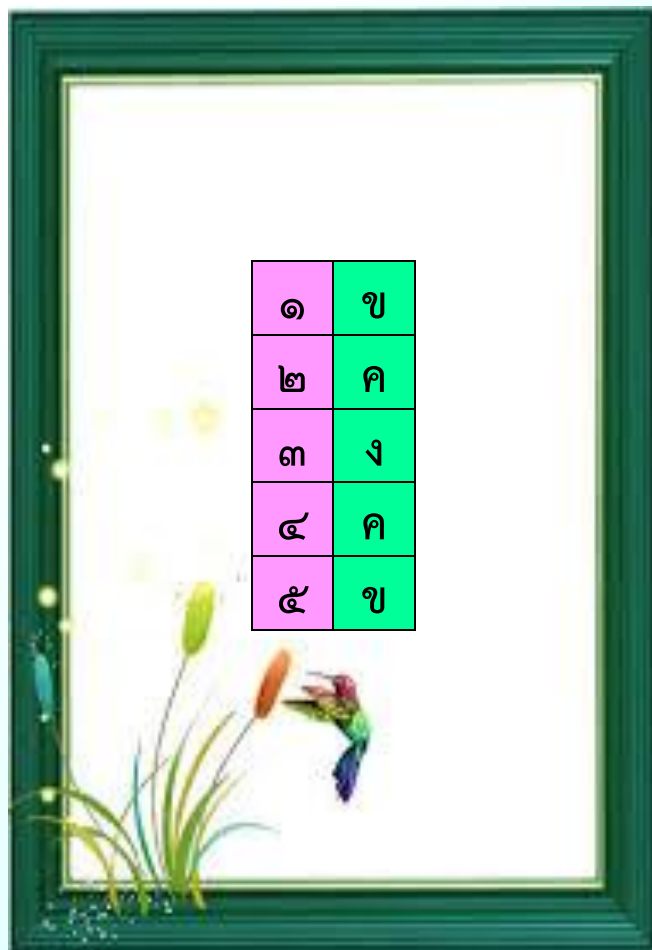
๑๐. จากคำประพันธ์ข้างต้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อสั่งสอนในเรื่องใด

- ก. สอนให้เป็นคนขยัน
- ข. สอนให้เป็นคนซื่อสัตย์
- ค. สอนให้เป็นคนรอบคอบ
- ง. สอนให้เป็นคนตั้งใจในการทำงาน

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกทักษะเล่มที่ ๒

กิจกรรมที่ ๑

เฉลยแบบฝึกทักษะเล่มที่ ๒

กิจกรรมที่ ๒

๑. คำประพันธ์นี้มุ่งให้นักเรียนเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใดมากที่สุด

แนวคำตอบ ความสามัคคี

๒. จากคำประพันธ์ดังกล่าว เมื่อปฏิบัติตามจะเกิดผลอย่างไร

แนวคำตอบ ประสบความสำเร็จ มีความสุข

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

๓. “สามัคคีคือพลังยังผลเลิศ ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังคิดหมาย”

หมายความว่าอย่างไร

แนวคำตอบ ความสามัคคีคือพลังนำไปสู่ความสำเร็จ

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

๔. “ถึงงานหนักเหนื่อยยากจะมากมาย ก็เสร็จง่ายเหมือนปอกกล้วยถ้าช่วยกัน”

หมายความว่าอย่างไร

แนวคำตอบ แม้งานจะหนักและเหน็ดเหนื่อยมากก็จะสำเร็จโดยง่ายถ้าช่วยกัน

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

๕. จากคำประพันธ์ข้างต้น จัดเป็นบทร้อยกรองประเภทใด

แนวคำตอบ กลอนสุภาพ (กลอนแปด)

เฉลยแบบฝึกทักษะเล่มที่ ๒

กิจกรรมที่ ๓

๑. คำประพันธ์ข้างต้นมีใจความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด

แนวคำตอบ ความซื่อสัตย์

๒. “เคารพต่อข้อผูกพันคำสัญญา มิติบาปใดก็ใคร่” ถ้าปฏิบัติตามข้อความดังกล่าวจะเกิดผลอย่างไร

แนวคำตอบ สังคมมีความสุข ทุกคนมีความจริงใจต่อกัน
(อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน)

๓. คำพูดลักษณะใดเป็น “คำพูดเหมือนไม้หลักปักขี้เลน”

แนวคำตอบ พูดโลเล พูดไปแน่นอนกลับคำ
(อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน)

๔. นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีคุณธรรมตามคำประพันธ์นี้

แนวคำตอบ ๑. ตั้งปณิธานไว้ในใจว่าจะเป็นผู้มีความจริงใจกับทุกคน พูดจริง ทำจริง
 ๒. รับปากกับใครแล้วต้องปฏิบัติตาม หรือถ้าทำไม่ได้ให้ชี้แจงเหตุผล
 ๓. พูดจริงเสมอ เมื่อทำผิดต้องยอมรับผิด ไม่โยนความผิดให้ผู้อื่น
(อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน)

๕. ถ้าเยาวชนขาดคุณธรรมตามคำประพันธ์ข้างต้น จะส่งผลอย่างไรต่ออนาคตข้างหน้า

แนวคำตอบ สังคมมีแต่ความเห็นแก่ตัว ความทุจริต คอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง
ส่งผลให้ ประเทศชาติไม่ก้าวหน้าไกลและขาดความมั่นคง
(อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน)

เฉลยแบบฝึกทักษะเล่มที่ ๒

กิจกรรมที่ ๔

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

เฉลยแบบฝึกทักษะเล่มที่ ๒

กิจกรรมที่

๕

๑. “ครูคือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์ ให้สูงกว่าสัตว์เดรัจฉาน” หมายความว่าอย่างไร

แนวคำตอบ ครูเป็นผู้ที่อบรมสั่งสอนศิษย์ยกระดับจิตใจให้ศิษย์

มิใช่การสอนให้ศิษย์เป็นเลิศด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

๒. จากคำประพันธ์คุณค่าของความเป็นครูอยู่ที่ใด

แนวคำตอบ ครูคือผู้ที่คอยชี้นำทางความคิดที่ดี สอนให้รู้จักถูกผิด

ช่วยยกระดับจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้เป็นผู้มีอุดมการณ์ที่ดี

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

๓. เพราะเหตุใดครูจึงได้ชื่อว่าเป็นนักสร้างผู้ยิ่งใหญ่

แนวคำตอบ ครูเป็นผู้ที่สอนคนให้คนเป็นคนกล้า คนเก่ง มีความเป็นตัวของตัวเอง

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

๔. เพราะเหตุใดสังคมปัจจุบันจึงคิดว่าค่าของครู ตกต่ำลงเรื่อยๆ

แนวคำตอบ เพราะมีครูบางคน บางกลุ่มนำอาชีพครูไปใช้ในทางที่ผิด

และอาจเป็นเพราะข่าวคราวที่ครูทำร้ายนักเรียนซึ่งปรากฏผ่านสื่ออยู่บ่อยครั้ง

ก็ทำให้ความศรัทธาที่คนทั่วไปมีต่อวิชาชีพครูลดน้อยถอย

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

๕. นักเรียนคิดว่าจะตอบแทนบุญคุณครูอาจารย์อย่างไร

แนวคำตอบ ทำความดีเพื่อครู คิดถึงครูก็ไปกราบไหว้ขอพรครู

(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

กิจกรรมที่

เฉลยแบบฝึกทักษะเล่มที่ ๒

๖

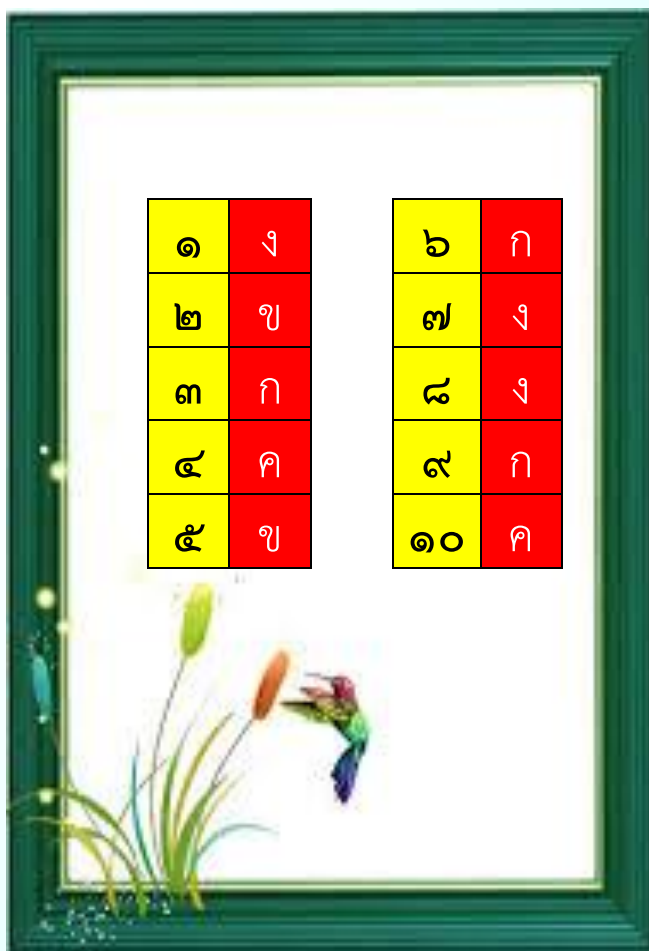
(อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เล่มที่ ๒ การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง

๑	ง
๒	ข
๓	ก
๔	ค
๕	ป

๖	ก
๗	ง
๘	ง
๙	ก
๑๐	ค

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เล่มที่ ๒ การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทร้อยกรอง

